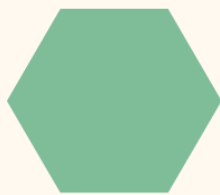
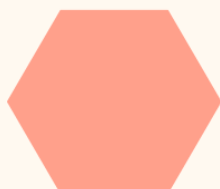
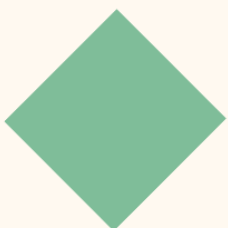
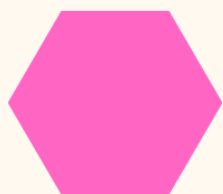
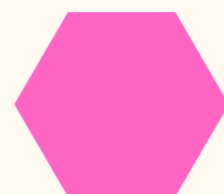
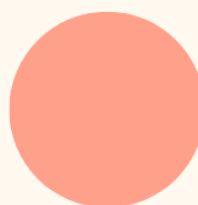

Erasmus+

**Įtraukiojo
mokymo
strategijos:
nuo pasirengimo
iki įgyvendinimo
mokykloje**

**JUODŠILIAI
2024**

Erasmus+

Įtraukiojo ugdymo tikslas – sukurti aplinką, kurioje kiekvienas mokinys, nepaisant jo gebėjimų ar galimybių, jaustųsi vertinamas ir palaikomas savo mokymosi kelyje. Pripažindami įvairius mokinių poreikius, mokytojai atlieka pagrindinį vaidmenį puoselėjant įtraukią klasės kultūrą. Erasmus+ projekto „Įtraukiojo mokymo strategijos: nuo pasirengimo iki įgyvendinimo mokykloje“ (Nr. 2022-1-LT01-KA122-SCH-000077430) programa padėjo sužinoti ir skatinti įtraukiojo ugdymo metodus ir strategijas, palengvindama bendradarbiavimą, keitimąsi idėjomis ir gerosios patirties sklaidą tarp pedagogų.

Tikimės, jog šis metodinis rinkinys bus vadovu mokytojams, remiantis daugybe žinių ir patirties, kuria buvo dalinamasi Erasmus+ kursų metu. Jame yra trumpa mokinių mokymosi sunkumų atmintinė, praktiniai patarimai, kaip pagelbėti mokiniui bei daugybė veiksmingų strategijų, pedagoginių metodų, pamokų planų, pritaikytų kurti įtraukią mokymosi aplinką. Integruodami šias metodikas į savo mokymo praktiką, pedagogai galės geriau patenkinti įvairius savo mokinių poreikius ir skatinti visiems vienodas galimybes ugdytis.

Šis metodinis rinkinys yra Erasmus+ finansuojamo projekto „Įtraukiojo mokymo strategijos: nuo pasirengimo iki įgyvendinimo mokykloje“ (Nr. 2022-1-LT01-KA122-SCH-000077430) dalis ir buvo finansuojamas remiant Europos Komisijai. Jis atspindi tik autorių nuomones ir Komisija nėra atsakinga už rinkinyje pateiktos informacijos naudojimą.

TURINYS

I DALIS: ATMINTINĖ	5
1. SKAITYMO IR RAŠYMO SUTRIKIMAI.....	5
1.1. SKAITYMO SUTRIKIMO (DISLEKSIJOS) APIBRĖŽIMAS, POŽYMAI	5
1.2. RAŠYMO SUTRIKIMO (DISGRAFIJOS) APIBRĖŽIMAS, POŽYMAI	6
1.3. REKOMENDACIJOS	8
2. MATEMATIKOS MOKYMO SI SUTRIKIMAS.....	10
2.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMAI	10
2.2. REKOMENDACIJOS	11
3. AKTYVUMO IR DĖMESIO SUTRIKIMAS (ADS)	12
3.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMAI	12
3.2. REKOMENDACIJOS	14
4. EMOCIJŲ SUTRIKIMAS	16
4.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMAI	16
4.2. REKOMENDACIJOS	18
5. ĮVAIRIAPUSIS RAIDOS SUTRIKIMAS (AUTIZMAS)	19
5.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMAI.....	19
5.1. REKOMENDACIJOS	23
II DALIS: PAMOKŲ PLANAI	24
PAMOKOS PLANAS „DANTUKAI“	24
PAMOKOS PLANAS: „SPALVOS APLINK MUS“	27
PAMOKOS PLANAS „KAIP IŠSPRĘSTI NELYGYBIŲ SISTEMĄ?“	31
PAMOKOS PLANAS „REALYBĖS IR MENO KŪRINIO SANTYKIS“	34
PAMOKOS PLANAS: KLASĖS VALANDĖLĖ „TOLERANCIJOS DIENA“	40
PAMOKOS PLANAS „TYPES OF CLOUDS“ (LIET.DEBESŲ TIPAI)	43
PAMOKOS PLANAS „KAM EGIPTE BUVO STATOMOS PIRAMIDĖS?“	51
PAMOKOS PLANAS „MEDŽIAGŲ BŪSENOS“	54

PAMOKOS PLANAS “CLADDAGH RING: A STORY OF A LOVE RING” (LIET. “MEILĖS, IŠTIKIMYBĖS, DRAUGYSTĖS ŽIEDO ISTORIJA”)	59
PAMOKOS PLANAS „ŽAISLIUKŲ, MAŽINANČIŲ STRESĄ, GAMYBA“	62
PAMOKOS PLANAS „ECO-FRIENDLY SCHOOL“ (LIET. „ŽALIA MOKYKLA“)	67

I DALIS: ATMINTINĖ

1. SKAITYMO IR RAŠYMO SUTRIKIMAI

1.1. SKAITYMO SUTRIKIMO (DISLEKSIJOS) APIBRĖŽIMAS, POŽYMAI

Disleksija – gebėjimo taisyklingai ir sklandžiai perskaityti žodžius sutrikimas. Ilgą laiką trunkantis skaitymo išmokimo, gebėjimo skaityti ir suprasti skaitomus žodžius sutrikimas, nepaisant tinkamo mokymo.

Akustinė disleksija: painiojamos panašaus skambėjimo fonemos, iškreipta garsinė skiemeninė žodžių struktūra (priebalsių, balsių praleidimas, nereikalingų raidžių, skiemenų įterpimas, sukeitimas vietomis).

Optinė disleksija: painiojamos panašios raidės, turinčios skirtingų elementų (b-p, p-r, s-š, b-d-p, m-n-p).

Semantinė, gramatinė disleksija: nesupranta perskaitytų žodžių, teksto prasmės, nepajėgia sklandžiai pasakyti žodžio, kuris buvo išstartas paraidžiui.

DISLEKSIJOS POŽYMAI:

- vaikas lėtai skaito;
- skaitydamas keičia skiemenis vietomis, spėlioja;
- painioja panašias raides;
- daro daug klaidų rašydamas, painiai jungia raides, būna sunku perkoduoti garsus į raides;
- sunku suprasti perskaitytą tekstą ir jį atpasakoti;
- pakitęs erdvinis suvokimas;
- sunku suvokti laiko („anksčiau–vėliau“, „vakar–rytoj“), metų laikų sąvokas, jų seką;
- skaitymo ir rašymo įgūdžių mokomasi nuo bendraamžių atsiliekant mažiausiai dviem metais.

1.2. RAŠYMO SUTRIKIMO (DISGRAFIJOS) APIBRĖŽIMAS, POŽYMAI

Rašymas yra sudėtingas kalbinės veiklos procesas, kuriame dalyvauja kalbinės klausos, kalbinės motorikos, regėjimo funkcinės sistemos ir smulkioji rankų motorika. Kartais šios funkcinės sistemos sutrinka ir vaikams pasireiškia rašymo sunkumai – disgrafija.

Disgrafija – dalinis gebėjimas rašyti sutrikimas. Rašydami vaikai sukeičia ar praleidžia žodžius, raides, lėtai sudarinėja žodžius. Disgrafija dažnai pasitaiko kartu su disleksija.

DISGRAFIJOS POŽYMAI:

Bendrieji požymiai:

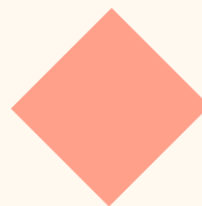
- neįskaitomas spausdintinis ir rašytinis raštas;
- spausdintinio ir rašytinio rašto, didžiųjų ir mažųjų raidžių painiojimas;
- nepastovus raidžių dydis, forma ar pasvyrimas;
- praleistos raidės ir žodžiai;
- nurašymas, kopijavimas ar rašymas - lėtas ir sunkus procesas
- sunkumai galvoti ir rašyti tuo pačiu metu bei sunkumai greitai išdėstyti mintis raštu;
- skirtumai tarp ribotų rašytinės išraiškos galimybių ir pakankamo supratimo, kuris atspindi per sakytinę kalbą;
- sunkumai įskaitant savo paties užrašytą raštą;
- rašymo vengimas arba rašymas ne pilnais sakiniais;
- dažni taisymai;

Vizualiniai-erdviniai suvokimo sunkumai:

- sunkumai suvokiant raidžių formą ir jų išdėstymą;
- nevienodi tarpai tarp žodžių ir raidžių;
- chaotiškas erdvinis išdėstymas popieriaus lape (rašymas ne pagal liniją, nesilaikant paraščių);
- sunkumai rašant žodžius iš kairės į dešinę;
- sunkumai piešiant ar atkuriant linijas ir figures;

Smulkiosios motorikos sunkumai:

- neįprasta kūno, rankos riešo ir popieriaus lapo pozicija rašant;
- per stiprus spaudimas;
- sunkumai taisyklingai laikant pieštuką/parkerį;
- sunkumai kopijuojant, pjaustant maistą, užsirišant batų raštelius, dėliojant dėliones, naudojantis teksto rinkimo klaviatūromis, kerpant žirkėmis, spalvojant laikantis linijų

1.3. REKOMENDACIJOS

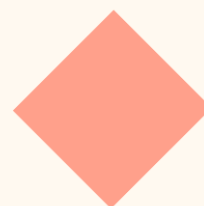
DIRBANT SU VAIKAIS, KURIE TURI SKAITYMO SUTRIKIMŲ

1. Padėkite perskaityti reikšmingas instrukcijas, sudarykite galimybę klausytis skaitomo teksto (skaitant kitiems), naudotis audio įrašais, žiūrėti pagal knygas sukurtus filmus.
2. Nereikalaukite garsiai skaityti prieš klasę. Nereikalaukite skaityti raiškiai, mažinkite skaitymo užduotis.
3. Jei įmanoma, duokite vaikui turinčiam disleksiją tekstą prieš savaitę iki to laiko, kai tekstas bus skaitomas klasėje.
4. Įsitinkite, kad suprato užduotis.
5. Paaiškinkite visus žodžius, kurie gali būti vaikui nesuprantami. Galbūt, aiškinant žodžio reikšmę, galima surasti paveikslėlį knygoje ar kompiuteryje. Aptarkite naujus simbolius ir apibrėžimus. Pateikite pavyzdžių, kaip galima suprasti žodį.
6. Paaiškinkite tą patį keletą kartų, įvairiais ir skirtingais būdais, individualiai.
7. Neleiskite skaitant patirti daug nesėkmių.
8. Skatinkite naudotis priemonėmis, padedančiomis sekti teksto eilutę, žymekliais, spalvotomis plėvelėmis.
9. Prieš skaitant tekstą, duokite konkrečią užduotį.
10. Užrašykite nurodymus, instrukcijas, planus, kad mokinys klausydamasis galėtų pasinaudoti.
11. Naudokite spalvotus žymėjimus, lipdukus, kurie padėtų išskirti darbo instrukcijas ar diferencijuoti informacijos klausimus.
12. Pažymėkite esminius žodžius tekste skirtingomis spalvomis.
13. Užduodami namų darbus, pateikite atspausdintą užduotį, o ne liepkite nurašyti nuo lentos.
14. Palikite užrašytą informaciją lentoje kaip galima ilgiau.
15. Naudokite kinestetinį skaitymo ir rašymo būdą (apvesti kiekvieną raidę pirštu, įsijaučiant ne tik į vaizdą, bet ir į judesį).

REKOMENDACIJOS

DIRBANT SU VAIKAIS, KURIE TURI RAŠYMO SUTRIKIMŲ

1. Mokykite pasitikrinti, išsitaisyti klaidas, keliant žodžiams klausimus ir aiškinantis rašybą su taisyklių atmintine. Skirkite tam daugiau laiko.
2. Naudokite skirtingų spalvų rašymo priemones, paryškindami tas žodžio vietas, kuriose vaikas dažniausiai klysta.
3. Leiskite naudotis kortelėmis, kuriose painiojama raidė iliustruojama paveikslėliu.
4. Išanalizuokite dažniausiai pasitaikančias rašybos klaidas, padėkite pasirengti taisyklių atmintinę, leiskite ja naudotis per savarankiškus, kontrolinius darbus, kol žinios bus įtvirtintos.
5. Mažinkite rašymo apimtį, analogiškų užduočių kiekį.
6. Leiskite atsiskaityti žodžiu, pateikiant garso ar vaizdo įrašus.
7. Mokykite įsiminti bei atpažinti raides, jas sieti su aplink esančių daiktų vaizdais (t. y. rasti, į ką kuri raidė galėtų būti panaši).

2. MATEMATIKOS MOKYMOŠI SUTRIKIMAS

2.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMAI

Matematikos mokymosi sutrikimas (diskalkulija) – dalinis matematinių gebėjimų sutrikimas. Sutrinka aritmetinių operacijų atlikimas, matematinių simbolių atpažinimas, uždavinių sprendimo nuoseklumas. Šis sutrikimas yra susijęs su konstrukcinių gebėjimų, regimojo suvokimo sutrikimu, o taip pat gali pasireikšti ir dėl menkų kalbinių gebėjimų.

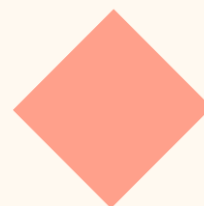
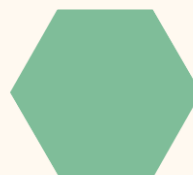
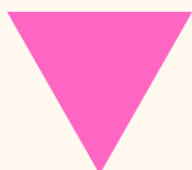
DISKALKULIJOS POŽYMAI:

- Pagrindinių matematinių įgūdžių sunkumai (matematinių veiksmų sekos, daiktų skaičiavimo ar daugybos lentelės įsiminimo sunkumai);
- Kalbiniai (kalbos suvokimo) sunkumai (matematinių terminų ar sąvokų pavadinimas bei suvokimas, žodžiu pateiktų matematinių uždavinių perrašymas skaičiais);
- Vizualiniai ar erdviniai sunkumai (skaitmenų, ženklų ar skaičių simbolių atpažinimas ar suvokimas, daiktų rūšiavimas į grupes);
- Dėmesio sukaupimo sunkumai (skaičių ar figūrų kopijavimas teisingai, atmintyje laikomų skaičių pridėjimas, pastabumas naudojant ženklus);
- Rašymo sunkumai (sugebėjimas aiškiai parašyti skaičius ir surašyti juos tiesia linija);
- Girdimosios atminties sunkumai (faktų, veiksmų sekos ir sprendimo būdų, reikalingų išspręsti uždavinį, atsiminimas);

2.2. REKOMENDACIJOS

DIRBANT SU VAIKAIS, KURIE TURI MATEMATIKOS MOKYMOSI SUTRIKIMŲ

1. Neperkraukite nauja informacija, žinias pateikite nuosekliai.
2. Stebėkite mokinius ir dažnai priminkite užduočių atlikimo nuoseklumą.
3. Leiskite naudotis mokymuisi būtiniausia informacija bei priemonėmis: daugybės lentelė, formulių rinkiniais, matų lentelėmis, sąsiuviniais, vadovėliais, skaičiuotuvais.
4. Leiskite naudotis sąvokų paaiškinimais, formulių rinkiniais su uždavinio sprendimo schemomis ir pan.
5. Išryškinkite, pabraukite svarbius žodžius, formules, taisykles mokomoje medžiagoje, pratinkite, kad mokinys pats taip žymėtųsi.
6. Jei mokinys painioja ženklus ($>$, $<$), skaitmenis (6, 9) pažymėkite juos skirtingomis susitartomis spalvomis.
7. Remkitės gyvenimiškais, realiais pavyzdžiais ir mokinio patirtimi.
8. Jei vaikui sunku kruopščiai nurašyti skaitmenis nuo knygos ar lentos, iš anksto užrašykite juos į jo sąsiuvinį ar aplanką.

3. AKTYVUMO IR DĖMESIO SUTRIKIMAS (ADS)

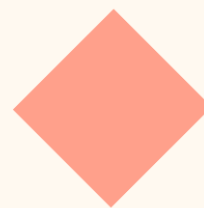
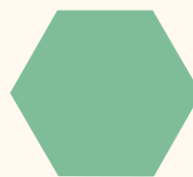
3.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMIAI

Aktyvumo ir dėmesio sutrikimas - veiklos ir dėmesio sutrikimas, prasidėdantis vaikystėje ir galintis tapti suaugusiame gyvenime sutrikimas, kuris neigiamai veikia vaiko gyvenimą namuose, mokykloje ir bendruomenėje. Tokie vaikai nenuoramos, išsiblaškę, impulsyvūs, įkyrūs. Patys vaikai dažnai jaučiasi nelaimingi, žema jų savivertė. Įvairių autorių duomenimis hiperaktyvių vaikų yra 3-5 %. Dažnesnis šis sutrikimas berniukams nei mergaitėms (4:1). Šiems vaikams sunku išlaikyti dėmesį daugiau nei kelias minutes, ypač ties užduotimis. Kurios jiems atrodo įkyrios ir pasikartojančios. Nors paprastai šių vaikų intelektas normalus, tačiau jie nesugeba mokytis pagal savo galimybes. Hiperaktyvūs vaikai turi per mažai kantrybės ir netoleruoja kitų, atrodo nepagarbūs ir nesubrendę. **Dažnai nepaklūsta, bet ne sąmoningai, o nesusimąstydami.** Dėl impulsyvumo neretai pasako ką nors bloga, kas užgauna kito žmogaus jausmus, dažnai patiria nelaimingus atsitikimus.

Hiperaktyviam vaikui būdingi **8 iš šių išvardintų požymių**, trunkančių ilgiau nei 6 mėnesius:

- Dažnai nenustygsa, mosuoja rankomis ar kojomis, rangosi kėdėje.
- Sunku sėdėti ramiai, kai to reikalaujama.
- Lengvai išsiblaško nuo pašalinių dirgiklių.
- Dažnai skuba atsakyti į klausimus, nors dar nebaigiama paklausti.
- Sunku sulaukti žaidimų eilės ir pan.
- Sunku laikytis kitų instrukcijų (ne dėl priešiško elgesio ar nesugebėjimo suprasti), todėl pvz., nepavyksta pabaigti namų darbų.
- Sunku sukaupti dėmesį atliekant tam tikras užduotis ar žaidžiant.
- Dažnai pereina nuo vienos nepabaigtos veiklos prie kitos.
- Sunku žaisti tyliai.
- Dažnai pernelyg daug kalba.
- Dažnai trukdo kitiems, pvz., įsikiša į kitų vaikų žaidimus.
- Dažnai atrodo, kad neklauso, kas yra sakoma.

- Dažnai pameta daiktus, būtinus užduotims ar veiklai mokykloje, namuose (žaislus, pieštukus, knygas, užduotis).
- Dažnai imasi fiziškai pavojingos veiklos, neatsižvelgdamos į pasekmes (ne dėl nuotykių ieškojimo), pvz., nežiūrėdamos išbėga į gatvę.

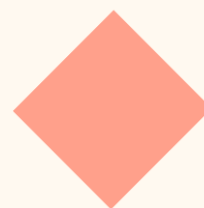
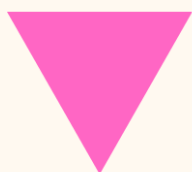
3.2. REKOMENDACIJOS

DIRBANT SU VAIKAIS, KURIE TURI AKTYVUMO IR DĖMESIO SUTRIKIMŲ

- Sodinkite šalia mokytojo stalo;
- Vaikas turėtų sėdėti nugarą į likusią klasės dalį, kad nematytų bendraklasių;
- Šalia pasodinkite gero elgesio mokinius, pageidautina tuos, kuriuos vaikas laiko reikšmingais;
- Venkite trikdančių stimulų, stengitės nesodinti prie:
 - Šildytuvų
 - Durų, langų
 - Vietų, pro kurias dažnai vaikštoma
- Šie vaikai sunkiai pakelia pokyčius, todėl reikėtų vengti: persodinimo, pakeitimų dienotvarkėje, bereikalingų trikdymų.
- Nurodymai turi būti aiškūs ir glausti.
- Supaprastinkite sudėtingas užduotis, išskaidykite jas.
- Įsitikinkite, kad prieš pradėdamas užduotį, vaikas ją gerai suprato.
- Duokite po vieną užduotį vienu metu.
- Nuolatos stebėkite ir tikrinkite.
- Tikrinkite mokinio žinias, o ne dėmesingumą.
- Duokite jam daugiau laiko atlikti kai kurias užduotis. Šiems mokiniams prireikia daugiau laiko atlikti užduotis - nebauskite už tai.
- Netrukdykite vaiko tuo metu, kai jis atlieka užduotis, nes tai mažina, slopina vaiko dėmesį.
- Užduočių vykdymo metu stenkitės rasti galimybę vaikų poilsiui/pertraukai (1-5 min.).
- Ribokite ugdymosi priemonių skaičių (palikite tik pačias būtinausias).
- Skatinkite sėkmės patyrimą.
- Venkite viešai kalbėti apie vaiko nesėkmes, viešos kritikos.

- Sudarykite sąlygas išlieti energiją (pvz. judrūs žaidimai, sporto būreliai, papildoma veikla).

4. EMOCIJŲ SUTRIKIMAS

4.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMAI

Emocijų sutrikimai – tai psichiatrinių sutrikimų grupė, kuri apima sutrikusią emocijų raišką, reguliaciją ir aukštą nemalonių emocijų (nerimo, baimės, nusimynimo ir kt.) lygį. Kitaip tariant tai būseną, kai vaikas tam tikrą emociją išgyvena su ypatingu stiprumu. Dėl šių sutrikimų yra apsunkinta socialinė, darbinė, mokymosi adaptacija. Emocijų sutrikimui yra priskiriamas nerimo spektro sutrikimas, nuotaikos spektro sutrikimas ir kt.

- **Nerimo spektro sutrikimas**

Mokiniam pasireiškia padidintu susirūpinimu savo elgesiu, mokymusi, susirūpinimu dėl namų darbų, egzaminų, ateities ir kitų vaikui svarbių dalykų.

- **Nuotaikos spektro sutrikimas**

Mokiniam pasireiškia įprastos veiklos vengimu, nuolatinė liūdna nuotaika, irzlumu, jautrumu, nelaimingumu, ankstesnio susidomėjimo praradimu, pastoviu nuovargiu ir jaučiama įtampa.

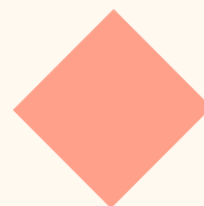
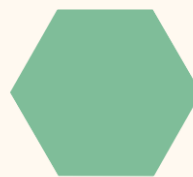
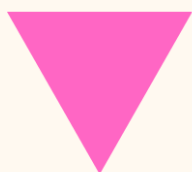
Visiems emociniams sutrikimams būdingas socialinių santykių trūkumas, drovumas, nerimastingumas ir nelaimingumas. Nerimo spektro sutrikimai dažniausiai prasideda vaikystėje ir ankstyvoje paauglystėje, o nuotaikos sutrikimai – vėlesniu amžiaus tarpsnių periodu, paprastai jau besibaigiant paauglystei. Mokiniai, turintys emocinių sutrikimų, **kenčia viduje ir dažnai nėra pastebimi aplinkos.**

Mokiniam turintiems emocijų sutrikimą yra būdinga:

- Stiprus nerimas dėl mokslų, namų darbų, savo elgesio, egzaminų, ateities ir kt. dalykų;
- Negebėjimas sukurti ir palaikyti abipusį santykį su bendraamžiais ir mokytojais;
- Netinkamos emocinės reakcijos (jausmai) įprastoje aplinkoje ar situacijose;
- Nuolatinė liūdna, nelaiminga nuotaika ar depresija;
- Vengimas atsakinėti per pamokas;
- Žemesni akademiniai pasiekimai (vaikas mokosi blogiau negu galėtų);
- Draugų neturėjimas;
- Padidinta priklausomybė nuo kitų (pvz., mokytojo);

- Susiaurėjusi popamokinė, užklausinė veikla;
- Pamokų praleidinėjimas, nelankymas;
- Įprastos veiklos vengimas;
- Žemas savęs vertinimas, nepasitikėjimas savimi;
- Irzlumas;
- Jautrumas;
- Ankstesnio domėjimosi praradimas;
- Nuovargis ir įtampa.

Šie sunkumai yra nuolatiniai ir žymūs, neatitinka raidos etapui būdingo elgesio, trikdo asmens mokymąsi ir gebėjimą užmegzti ir palaikyti patenkinamus santykius su bendraamžiais ir suaugusiais. Vaikams, turintiems emocinių sutrikimų, reikalinga pozityvi, struktūruota aplinka, palaikanti augimą, skatinanti pasitikėjimą savimi, apdovanojanti už norimą elgesį.

4.2. REKOMENDACIJOS

DIRBANT SU VAIKAIS, KURIE TURI EMOCINIŲ SUTRIKIMŲ

1. Skatinti ir palaikyti teigiamą elgesį - teigiamais būdais skatinti norimą elgesį. Galima sugalvoti skatinimo sistemą, pvz. simbolinė ekonomika (žetonai už tinkamą elgesį, už kuriuos vėliau galima kažką pirkti), klasės elgesio diagrama, pozityvi bendraklasių apžvalga (stebi vieni kitus ir pastebi teigiamą elgesį, už jį apdovanojama).
2. Taisyklės ir rutina. Taisyklės sukuriamos mokslo metų pradžioje, turi būti suprantamos, užrašytos, paprastos, formuluotės pozityvios. Geriausia iki 5 taisyklių.
3. Bendraujant svarbu formuoti mokinio pasitikėjimą savimi, jo galimybėmis, galiomis.
4. Teigiamų elgesio būdų ir bendravimo demonstravimas.
5. Apie tvarkos ir aplinkos pokyčius kalbėkite iš anksto, numatykite prisitaikymą palengvinančią veiklą, priemones.
6. Leiskite naudotis pagalbėmis įtampą mažinančiomis ar kitomis priemonėmis (ausinėmis, kamuoliuku), stenkitės mažinti jautrumą didinančius dirgiklius.
7. Padėkite stiprinti emocijų reguliacijos įgūdžius.
8. Mokykite vaiką patį atpažinti, įvardinti, priimti emocijas.
9. Leiskite išgyventi jausmus, nesakant „viskas bus gerai“, „susirasi tu tų draugų“ ir pan.
10. Mokykite atsipalaiduoti (lėtas ir gilus kvėpavimas; laipsniškas raumenų įtempimas ir atsipalaidavimas; ramios vietos įsivaizdavimas; skaičiavimas iki 10 ir kt.)

5. ĮVAIRIAPUSIS RAIDOS SUTRIKIMAS (AUTIZMAS)

5.1. APIBRĖŽIMAS IR POŽYMAI

Autizmas ir jo spektro sutrikimai (ASS) – kompleksiniai raidos sutrikimai, kuriems iš esmės būdingi bendravimo ir socialinių santykių su kitais asmenimis sunkumai. Jie pasireiškia kokybiniais socialinio bendravimo, komunikacijos bei elgesio ypatumais ir yra vieni sudėtingiausių vaiko raidos sutrikimų.

Sutrikimas pasireiškia trijose srityse:

- Socialinis sąveikos sutrikimas;
- Kalbinio ir nekalbinio bendravimo sutrikimas;
- Ribotas, pasikartojantis elgesys, pomėgiai ir užsiėmimai.

Esant autizmo spektro sutrikimams vaikams gali pasireikšti sunkumai elgesio ir bendravimo, kalbos ir komunikacijos, sensorinės integracijos ir pažintinių procesų srityse. Tačiau kaip ir kiekvienas vaikas, taip ir autizmo spektro sutrikimų turintis vaikas yra individualus, turintis savo stipriąsias bei silpnąsias puses. Šie vaikai gali išsiskirti labai nevienalytišku gebėjimų profiliu, kai kuriais atvejais turėti aukštą intelekto koeficientą. Jei vienoje srityje, pvz. socialinėje ar adaptacijos srityje, vaikas gali patirti sunkumų, tai kitoje, pvz. matematikos, informatikos, ar kalbų – pasiekti aukštų rezultatų.

Pagrindiniai autizmo požymiai:

1. Socialinės sąveikos sutrikimas:
 - Akių kontakto stoka;
 - Noro bendrauti ir kurti santykius stoka;
 - Nemokėjimas sukurti abipusių santykių;
 - Socialinių taisyklių nesupratimas;
 - Intuityvus bendravimo nepajutimas;
 - Kito žmogaus elgesio intencijų nejutimas;
2. Kalbinio ir nekalbinio bendravimo sutrikimas:
 - Kalbos stoka;

- Kūno kalbos, gestų stoka;
 - Sunkumai palaikant pokalbį;
 - Nesugebėjimas pasakoti;
 - Sunkumai pradėdant pokalbį ir jį palaikant;
 - Echolalijos;
 - Sutrikęs socialinis žaidimas.
3. Elgesio ypatumai, priklausantys nuo pomėgio, ribotumų, sensorinių sutrikimų:
- Ribotas interesų ratas;
 - Reikalavimas laikytis rutinos;
 - Susidomėjimas keistais dalykais, veiklomis ir pan.
 - Stereotipijos;
 - Sensoriniai sutrikimai.
4. Socialinis elgesys:
- Intuityvaus pajautimo bendraujant stoka;
 - Netinkamas, neprognozuojamas socialinis ir emocinis elgesys;
 - Elgesio moduliavimo pagal socialinį kontekstą stoka;
 - Nesugebėjimas bendrauti su bendraamžiais;
 - Egocentrizmas, direktyvumas;
 - Pasunkėjęs socialinis bendravimas, vienišumas;
 - Noro bendrauti su bendraamžiais stoka.
5. Neverbalinis bendravimas:
- Ribota, negili, neįvairi veido išraiška;
 - Keistas, savotiškas žvilgsnis;
 - Dažnai netinkama situacijai veido išraiška;
 - Negebėjimas bendraujant perteikti akimis ženklų ar informacijos;
 - Nežiūrėjimas į kitus arba savotiškas akių kontaktas;
 - Neįprastos veido grimasos ar tikai;
 - Ribotas gestų naudojimas;

- Motoriniai manieringumai;
 - Neįaučia atstumo, per arti priartėja prie kitų.
6. Emocijos:
- Empatijos stoka;
 - Neįprasta ir netinkama emocijų išraiška;
 - Sunkiai suvokia savo ir kitų jausmus;
 - Iš veido išraiškos nesupranta emocijų;
 - Bendraudami neįaučia subtilių signalų, neprisiderina;
 - Polinkis suktis arba plasnėti, plėvesuoti rankomis susijaudinus;
 - Polinkis turėti keistų, neįprastų baimių.
7. Kalba ir kalbėjimas:
- Neįprasta kalbėsena;
 - Balso, intonacijos ir tembro savitumai;
 - Formali pedantiška kalba;
 - Kalba per daug arba per mažai;
 - Pokalbio nuoseklumo, sąryšio stoka;
 - Besikartojantis kalbos šablonas;
 - Perkeltinės prasmės, juokų supratimo stoka;
 - Garsus mąstymas.
8. Pažinimas ir mąstymas:
- Specifiškai intensyvūs riboti interesai;
 - Daugiau mechaniškumo nei prasmės;
 - Puiki ilgalaikė atmintis;
 - Intensyvus dėmesio telkimas į detales;
 - Sunku atskirti esminius dalykus nuo neesminių;
 - Mąstymo rigidiškumas, lankstumo stoka;
 - Sunkiai pereina prie kitos veiklos;
 - Vaizdiniai stimulai suvokiami geriau nei žodiniai;

- Labai netolygūs gebėjimai įvairiose srityse;
 - Negebėjimas žaisti vaizduotės žaidimų;
 - Polinkis laikytis ritualų ir rutinų;
 - Jautrumas lūkesčių ar įprastos tvarkos pasikeitimui.
9. Motorika ir koordinacija:
- Stambiosios ir smulkiosios motorikos nerangumas;
 - Prasta kūno judesių koordinacija.
10. Sensorinis jautrumas:
- Įvairiems garsams;
 - Prisilietimui, tam tikriems drabužiams;
 - Įvairiems kvapams;
 - Maisto skoniui, sudėčiai ar konsistencijai;
 - Įvairiems vaizdiniais dirgikliams;
 - Skausmui, temperatūrai.
11. Įtampa ir nerimas:
- Dažni psichosomatiniai sutrikimai;
 - Depresijos epizodai;
 - Šiurkštaus agresyvaus elgesio protrūkiai.

5.1. REKOMENDACIJOS

Suteikite pagalbą komunikuojant (gestais, veido mimika, judesiais, pasitelkus daiktus, nuotraukas, simbolius ir kalbą). Kalbėti tiksliai (tai, ką ir nori pasakyti), trumpai – derinti su alternatyvia komunikacija. Simboliai – geriausiai nespaltoti. Kalba – pagal vaiko lygį (jei nėra kalbos – 1 - 2 žodžiais, jei kalba padrikais žodžiais – 2 – 3 žodžiais ir t.t. Pauzės).

Sudarykite aiškią aplinkos struktūrą (aiški ir pastovi darbo (šalia mokytojo), poilsio vieta, dienotvarkės ir tvarkaraščio vieta).

Sudarykite aiškią, vaizdinę dienotvarkę (pagal gebėjimo lygį – daiktais, paveikslėliais ar žodžiais);

Struktūruokite vaiko veiklas. Padėkite vaikui suprasti, kada prasideda veikla, kiek bus užduočių, kada bus pertrauka, kada pabaiga, kas bus po to. Paveikslėliais galite pažymėti ir tam tikros užduoties atlikimo etapus.

Derinkite žodinę ir vaizdinę informaciją (kad vaikas geriau suprastų pateiktą informaciją).

Aiškios, tikslios užduotys, instrukcijos (be perkeltinės prasmės, dviprasmybių, užuominų, abstrakcijų);

Vertinkite vaiką pagal vaiko asmeninį progresą (ypatingai jei mokosi pagal individualizuotą programą);

Pastebėkite vaiko sėkmes, kad ir kokios jos mažos bebūtų ir jas iškomunikuokite (žodžiais, gestais, paveikslėliais ar pan.);

Venkite žodžių „maždaug“, „galbūt“, „vėliau“ – reikia tikslumo.

Venkite ironijos ir sarkazmo. Jam esant – paaiškinti vaikui jo reikšmę.

Pasitikslinkite ar vaikas suprato užduotį. Paprašykite pakartoti, ką jam reikės padaryti.

Erasmus+

II DALIS: PAMOKŲ PLANAI

PAMOKOS PLANAS „DANTUKAI“

Tema: Dantukai

Priemonės:

1. Dantukų dainelė (<https://www.youtube.com/watch?v=DId6gjN-uNU>)
2. Plakatas „Dantukai“
3. Klijai
4. Spalvotas popierius
5. Dantukų, burnyčių ir liežuvių trafaretai
6. Veidrodėliai
7. Dėžutės, kuriose sudėtos iškirptos ir paruoštos vaikams burnos detalės.

Gebėjimai:

Klausydami dainelę, kartoja žodžius, mėgdžioja judesius, sugeba priklijuoti iškirptas detales tarpusavyje.

Naudoti metodai: „Stotelių“ metodas.

Stotelių metodas yra pedagoginis metodas, apimantis mokymosi veiklos skaidymą į kelias stoteles, kurių kiekviena turi tam tikrą užduotį. Vaikai juda per šias stoteles, užsiimdami įvairia veikla, skirta aktyviam mokymuisi, bendradarbiavimui ir diferencijuotam mokymui(si) skatinti. Stotelių metodas gali būti ypač efektyvus prisitaikant prie įvairių mokymosi stilių ir poreikių, suteikiant individualaus mokymo, darbo mažose grupėse ir praktinio mokymosi galimybes.

Amžius: 3-4 metai

Vaikų skaičius: 12 vaikų, iš kurių 2 specialiųjų ugdymosi poreikių vaikučiai

Tikslas: pagaminti darbelį „Burna ir jos dalys“ ir išmokti burnos dalių pavadinimus.

Uždaviniai:

1. Iš duotų popierinių detalių – burna, liežuvis, dantukai, suklijuoti burnos modelį.
2. Įvardinti burnos dalis.

Eiga:

1. Vaikai klauso, žiūri „Dantukų dainelę“, kartoja žodelius ir judesius.
2. Skiriamas laikas laisvai vaikams judėti, stebint juos ir klausant tą pačią dainelę tris kartus.
3. Susėdus visiems ratu, auklėtoja piešia ant didelio lapo burną, dantukus, liežuvį.
4. Auklėtoja piešdama viską vardina garsiai, pakartoja kelis kartus.
5. Vaikai įdėmiai žiūri, nes piešinys „gimsta“ čia pat.
6. Nupiešus auklėtoja klausia: ką matot?

Vaikai įvardina:

- Burnytę;
 - Daug dantukų;
 - Liežuvį.
7. Auklėtoja pastebi ir pagiria vaikus, kurie sakydami rodo liežuvį, dantukus, burnytę.
 8. Auklėtoja išdalina veidrodėlius ir prašo pasižiūrėti, kas gi yra toje burnytėje?
 9. Šis užsiėmimas vaikams labai patinka, nes leidžia pažvelgti į save iš kito taško, patyrinėti, pažinti save.
 10. Auklėtoja klausia, ar vaikai norėtų dabar pažaisiti-padirbėti su popieriumi, klėjais ir parodo priemones.
 11. Vaikai prieina prie trijų stalų. Ant vieno padėta dėžutė su iškirptais dantukais, ant antro – dėžutė su liežuviais, ant trečio dėžutė su burnomis.
 12. Auklėtoja vaikams paaiškina, jog jie iš šių, trijose „stotelėse“ padėtų detalių, turi suklijuoti burnytę.
 13. Specialiųjų poreikių vaikams talkina mokytojos padėjėjos.
 14. Grupė vaikų dalinama į 3 grupes po 4 vaikus.

15.1 stotelėje vaikai klijuoja dantukus į burnytę, 2 stotelėje klijuoja liežuvį, 3 stotelėje įvardina burnos dalis ir aptaria su auklėtoja, ką išmoko.

Vertinimas:

Vaikai noriai kartoja dainelę, judesius, smalsiai klauso, apžiūrinėja savo burnytę ir vėliau, eidami nuo vienos stotelės prie kitos suklijuoja burnos modelius. Vaikai patiria mokymosi sėkmę, visą dieną kartoja žodžius: dantukai, burnytė, liežuvis bei prašo parodyti pačio atliktą darbelį, didžiuojasi juo.

PAMOKOS PLANAS: „SPALVOS APLINK MUS“

Tema: „Spalvos aplink mus“

Temos pasirinkimo motyvai: Mokiniams sunkiai sekasi atskirti spalvas ir įvardinti jų pavadinimus.

Dalyviai: amžius 5-6 m., grupėje 20 vaikų, iš kurių 2 turi specialiųjų ugdymosi sutrikimų.

Metodas: Stotelių metodas, individualus, grupinis darbas.

Ugdymosi aplinka: ikimokyklinio ugdymo grupė.

Ugdytinios vaikų kompetencijos : pažinimo, socialinė, komunikavimo, meninė.

Priemonės:

1. Spalvotos Dėžutės
2. Lego Kaladėlės
3. Spalvoti Pieštukai
4. Flomasteriai
5. Klizai
6. Spalvotas Popierius
7. Karūnos Trafaretas
8. Žirklys

Tikslas: prisiminti jau žinomas spalvas, jas įtvirtinti ir susipažinti su naujomis spalvomis, išmokti jas įvardinti.

Uždaviniai :

1. Pastebėti kuo daugiau spalvų aplinkui, įvardinti jas, pavadinti.
2. Nusiteikti eksperimentuoti, tyrinėti, rūšiuoti, skaičiuoti, žaisti spalvomis.

3. Išreikšti emocijas, patirtį per meninę veiklą (dailę, šokį).

Eiga:

1. Įsivaizduojama situacija, jog atskrenda fėja ir ji sugalvoja panaikinti visas pasaulio spalvas palikdama tik juodą ir baltą. Mokytoja klausia vaikų „Kaip tada tu jausies?“
2. Vaikai pasisako, ką jie jaučia, mato, įsivaizduoja, kokius jausmus ir emocijas patiria, kai pasaulyje yra tik dvi spalvos: juoda ir balta.
3. Mokytoja demonstruoja spalvų paletę ir pasiūlo pasidaryti iš savo mėgstamiausių spalvų kirmėliuką su karūna, kuris apsaugos spalvas nuo išnykimo. Kirmėliukas gali būti daromas iš spalvoto popieriaus lapų, spalvotų kaladėlių, Lego figurėlių ir t.t. Vaikai tyrinėja spalvas, įvardina jas, bando susieti su daiktais, objektais savo aplinkoje. Vyksta aptarimas, kokios spalvos bus kirmėliukas, kodėl patinka pasirinktos spalvos, kokia spalva spalvins karūnas, kokie bus ūsiukai. Tokiu būdu vaikai geriau įsisavina spalvų pavadinimus, atskiria jas.
4. Vaikams rodoma, kaip atrodys kirmėliuko karūna. Paaiškinama, jog jie galės pasigaminti tokią pačią karūną.
5. Prasideda karūnų darymas. Vaikai eina prie stalų, ant kurių išdėliotos detalės ir kitos priemonės (klizai, spalvotas popierius, žirklys, trafaretas) karūnai padaryti. Kadangi pamokėlėje taikomas stotelių metodas, mokytoja paskirsto vaikučius į gupeles (direrencijuojama, atsižvelgiant į vaikų poreikius, gebėjimus ir kitus vaikų ypatumus).

I stotelė :

Pagal trafaretą iškerpa karūnos pagrindą.

II stotelė:

Iškerpa ir priklijuoja kirmėliukui akis.

III stotelė :

Pasirenka mėgstamą spalvą, iškerpa kirmėliuko ūsus ir priklijuoja juos.

6. Mokytoja klausia, ar vaikai jau atpažįsta spalvas, prašo jas parodyti, įvardinti, pasakyti, kuri spalva labiausiai patinka, kodėl. Vaikai linksmi atsako į klausimus, dalinasi įspūdžiais, teigiamomis emocijomis.

Mokytojos refleksija:

Vaikams labai patiko stotelių metodas. Jis buvo pilnas įvairiausių, įdomių, spalvotų nuotykių, kurio metu vaikai tarėsi, diskutavo, atrado savo spalvų pasaulį, taip pat pratinosi jas teisingai pavadinti. Kai kurie vaikai išvardino ir susiejo spalvas su gerai pažįstamais daiktais. Patobulėjo vaikų aplinkos pažinimo, estetinio suvokimo, kūrybiškumo įgūdžiai, sakytinė kalba. Vaikai patyrė naujų įspūdžių, džiugių, spalvotų emocijų.

Erasmus+

PAMOKOS PLANAS „KAIP IŠSPRĘSTI NELYGYBIŲ SISTEMĄ?“

Dalykas, klasė, amžius: matematika, 7 klasė (12-13 m.)

Klasėje 22 mokiniai, 3 turi mokymosi sunkumų.

Tema: Kaip išspręsti tiesinę nelygybių sistemą?

Tikslas: tinkamai ir tikslingai vartojant matematinius apibrėžimus, faktus spręsti tiesinių nelygybių sistemas.

Uždaviniai:

1. Taikant „JeopardyLabs“ programėlę patikrinti mokinių turimas žinias apie nelygybes ir jų sprendimą.
2. Sprendžiant konkrečius uždavinius išmokti spręsti tiesinių nelygybių sistemas.
3. Po pamokos mokiniai gebės nustatyti nelygybių sistemos visus sprendinius.

Kompetencijos: skaitmeninė, pažinimo, komunikavimo.

Metodas: darbas su interaktyvia lenta, diskusija, darbas grupėse, užduočių sprendimas iš paruoštų lapų, analizavimas.

Kodėl pasirinkta „Jeopardylabs“ programėlė?

1. Įsitraukimas: „JeopardyLab“ stiliaus žaidimai yra įdomūs ir patrauklūs visų gebėjimų mokiniams, padedantys išlaikyti jų susidomėjimą ir susikaupimą per pamokas.
2. Bendradarbiavimas: dirbdami grupėse ir atsakydami į klausimus mokiniai gali mokytis vieni iš kitų ir ugdyti socialinius įgūdžius bendradarbiavimo aplinkoje.
3. Diferenciacija: programa leidžia kurti pasirinktines viktorinas su įvairaus sudėtingumo lygiais, todėl žaidimą lengva pritaikyti įvairiems mokinių poreikiams.

4. Prieinamumas: „JeopardyLabs“ programa yra patogi vartotojui ir pasiekama įvairiuose įrenginiuose, todėl visiems mokiniams, įskaitant turinčius mokymosi sutrikimų (arba negalią), lengviau dalyvauti ugdymosi procese.

Priemonės: interaktyvi lenta, skaidrės, lapai su paruoštomis užduotimis, klasės darbų sąsiuvinis.

Mokinių motyvacija: mokinių noras dirbti bendradarbiaujant, įtraukiant skirtingų gebėjimų mokinius, galimybė dirbant gauti kaupiamąjį balą.

Eiga:

Klasės nuteikimas darbui, grupių paskirstymas (mokiniai nežinodami, koks grupės skaičius parašytas lapelyje, traukia grupės numerį, susėda pagal grupės numerius).(2 min.)

Įvadas į pamoką, sužadinimo užduotis. Mokiniam parodoma skaidrė, paveikslukas. Užduodami klausimai.

1. Kokios mintys kyla pamačius šį paveiksluką? Kas tai?(2 min.)

2. Kas sieja šį matomą vaizdą su matematiniais procesais ir nelygybėmis?(2 min.)

Pamokos tikslo skelbimas, uždavinių pristatymas.(2 min.)

Mokiniai dirbdami grupėse (5 grupės po 4 mokinius), iš eilės taikydami „JeopardyLabs“ programėlę turi atsakyti į 4 pateiktus klausimus apie nelygybes.(15 min.)

Kiekvienai komandai išdalintas užduočių lapas, pagal pateiktą pavyzdį mokiniai bendradarbiaudami turi išspręsti iš gauto lapo 8 nelygybių sistemas ir nustatyti užkoduotą žodį – NELYGYBĖ. (20 min.)

Erasmus+

Įsivertinimas: šviesoforo metodas. Kiekvienas mokinys turi ant išdalinto lapelio pažymėti atitinkamos spalvos simbolį. Žalias simbolis – galiu mokyti kitus, mėlynas simbolis – galiu spręsti savarankiškai, geltonas simbolis – galiu spręsti tik mokytojui padedant, raudonas simbolis – visiškai nesuprantu, kaip spręsti. (1 min.)

Vertinimas: formuojamasis, pastebimi ir paskatinami aktyviai dalyvavę mokiniai, stebima kiekvieno mokinio sėkmė. Kaupiamąjį plusą gauna grupės nariai, kurie surinko daugiausia taškų atsakydami į kartojimo užduotis „JeopardyLabs“ programėlės naudojimo metu, ir ta grupė, kuri pirmoji išsprendė nelygybių sistemas ir nustatė užkoduotą žodį.

Refleksija: klausiu mokinių, ar sudėtinga buvo atlikti užduotis. Kas sekėsi gerai, o kas sekėsi sunkiau? (1 min.)

PAMOKOS PLANAS „REALYBĖS IR MENO KŪRINIO SANTYKIS“

Dalykas, klasė, mokinių amžius: Dailė, 7 klasė (12-13m.), 20 mokinių, iš kurių 2 turi mokymosi sutrikimų.

Tema: Realybės ir meno kūrinio santykis

Tikslas. Skatinti atskirti realius vaizdus ir išankstinę nuostatą.

Uždaviniai.

- Dirbant grupėse įgalinti vaizduotę, skatinti smalsumą.
- Priimti nežinių ir prisitaikyti prie jos.
- Sužinoti naujus dalykus ir taikyti kasdienybėje.
- Fiksuoti klasėje vykdomas veiklas.
- Leisti sau eksperimentuoti.
- Analizuoti, ką perteikia dailės kūriniai, savais žodžiais paaiškinti, ką pasakoja kūrinių linijos, spalvos, dėmės, raštai, emocijos.

Ugdomos kompetencijos: Kūrybiškumo, pažinimo, socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos, kritinio mąstymo, komunikavimo, pilietiškumo.

Mokinių motyvacija: Įtraukiame mokinius į aktyvų kūrinio tyrinėjimo ir mokymo(si) procesą, mokytojas rodo paveikslą ir pateikia mokiniams tam tikrų klausimų, kurių pobūdis priklauso nuo mokinių bendro išsilavinimo lygio. Pvz. Kas vyksta šiame paveiksle?, Ką matai, kodėl taip sprendi? Kodėl taip manai?, Ką dar čia pastebi?

Metodai: Paveikslėlių/Nuotraukų metodas, pokalbis, diskusija, darbas grupėse, vizualinio mąstymo strategijų metodas (VMS)

Kodėl pasirinktas paveikslėlių metodas?

1. Prieinamumas: paveikslėliai gali perteikti informaciją vaizdiniu formatu, kuris yra prieinamas įvairių mokymosi stilių ir gebėjimų mokiniams.

2. Universali kalba: paveikslėliai yra universali kalba, kuri peržengia kultūrinius ir kalbinius barjerus. Jie gali padėti perteikti idėjas ir sąvokas taip, kad ją lengvai suprastų visi mokiniai, nepaisant jų kilmės ar gimtosios kalbos.

3. Vizualinis mokymasis: daugelis mokinių mokosi vizualiai ir jiems naudinga matyti paveiklėlį, nuotrauką.

4. Įtraukimo skatinimas: į veiklą įtraukiami įvairių poreikių ir gebėjimų mokiniai, įskaitant neįgalius. Paveikslėliai gali būti naudojami kuriant labiau įtraukią mokymosi aplinką, suteikiant alternatyvias bendravimo ir mokymo priemones, atitinkančias įvairius visų mokinių poreikius.

5. Kūrybiškumas ir raiška: dailės pamokose nuotraukos gali būti įkvėpimo šaltinis mokinių kūrybinei raiškai. Naudodami paveikslėlius, mokiniai gali tyrinėti įvairius meninius stilius, technikas ir temas savo darbe, skatindami kūrybiškumą ir saviraišką.

6. Kritinio mąstymo skatinimas: matydami vaizdus, mokiniai analizuoja įvairius elementus: spalvas, raštus, formas, simbolius, ekspoziciją, nuotaiką. Šis procesas skatina juos stebėti detales ir kritiškai mąstyti apie vaizdo prasmę. Mokytojas gali padėti mokiniams užduoti tokius klausimus: „Kodėl, jūsų nuomone, menininkas pasirinko šias spalvas? arba "Kokią žinią, jūsų manymu, menininkas bando perduoti?"

Vertinimo būdai. Dailės ugdymo procese taikomi visi vertinimo būdai: diagnostinis, formuojamasis, apibendrinamasis. Mokiniai, prieš atlikdami užduotis, supažindinami su vertinimo kriterijais. Vertinimo informacija renkama šiais būdais: formaliu ir neformaliu stebėjimu, labai svarbus įsivertinimas, nes vertindamas save, besimokantysis įvertina savo darbą ir galvoja apie savo paties mokymąsi. Galiausiai savęs vertinimas suteikia galimybę besimokantiems nusistatyti savo mokymosi tikslus ir būti atsakingiems už savo mokymąsi.

Priemonės.

- Meniškos nuotraukos
- Dailės kūriniai
- Dailininkų portretai

Eiga:

Įžanga. Trukmė: 10 min

Pamokos pradžioje mokiniai susiskirsto grupėmis, mokytoja išdalina nuotraukas ar meno kūrinius. Mokiniai 10 min tariasi, ką mato ir diskutuoja. Mokytoja pateikia klausimus: **Ką matote nuotraukoje? Kokias emocijas jaučiate? Ar norėtumėte, kad šis žmogus būtų Jūsų draugas?**

1 veikla. Trukmė: 10 min

Mokiniai analizuoja, ką perteikia dailės kūriniai, savais žodžiais paaiškina, ką jie pasakoja, kokias emocijas jaučia žiūrėdami į nuotrauką ar meno kūrinį? Mokytojas rodo mokiniams dailininkų Vincento van Gogo, Dali ar kitų dailininkų piešinius, taikydama vizualinio mąstymo strategijų metodą, kartu su mokiniais aptaria, kas juose nupiešta, kokią nuotaiką kuria linijos, apie ką norėjo papasakoti dailininkai.

2 veikla. Trukmė: 10 min

Kiekviena grupė užrašo emocijas popieriaus lape. Baigę analizuoti mokiniai dalinasi emocijomis su kitomis grupėmis.

3 veikla. Trukmė: 10 min

Užbaigti kūriniai, mintys eksponuojami klasėje (ar kitoje ugdymo įstaigos erdvėje) ir aptariami.

Mokiniai nusako savo kūrinių temą, kokią nuotaiką perteikia.

Labai svarbūs klausimai tyrinėjant meno kūrinius:

Kas vyksta šiame paveiksle? (kviečiame įsižiūrėti, stebėti, tyrinėti vaizdą ir bandyti aiškiai įvardyti, ką pastebi)

Ką matai, kad taip sakai? (mokiniai turi kūrinyje ieškoti patikimų įrodymų, padedančių atsakyti į šį klausimą). Šių klausimų pagrindu plėtojama diskusija, visada pradedama nuo paprastų klausimų:

Kas vyksta šiame paveiksle? Kas čia svarbu? Gal herojai, daiktai, reiškiniai? Kur tu tai pastebi, įžiūri? Kaip tai sužinojote iš paveikslo? Kuo šitas paveikslas ypatingas, išskirtinis? Ar teko panašių matyti? Ar galima būtų su kuo nors palyginti – analogijų ar kontrastų pavyzdžiu. Kaip manote, kur stovėjo dailininkas, kai tapė šį paveikslą? Kokias priemones jis turėjo, kai kūrė šį paveikslą? Ką galvojo, jautė dailininkas, kai kūrė šį kūrinį? Ką gali pasakyti apie šį žmogų/veikėją? Ką dar gali pasakyti? Kur tai vyksta? Ar tai jums nauja, netikėta?

Refleksija/įsivertinimas. Trukmė: 5 min

Įvertinimas/įsivertinimas:

Pamokos pabaigoje mokytoja padėkoja už puikų visų mokinių darbą ir išdalina įsivertinimo lapus:

Įsivertinimo lapo pavyzdys:

Mokinio vardas, pavardė

Klasė *Data*

Kompozicijos pavadinimas.....

Erasmus+

Kompozicijos idėja

Vaizdavimo būdas

Kūrinio kompozicija

Kūrinio nuotaika (kaip ji perteikta)

Įsivertinkite atliktą darbą:.....

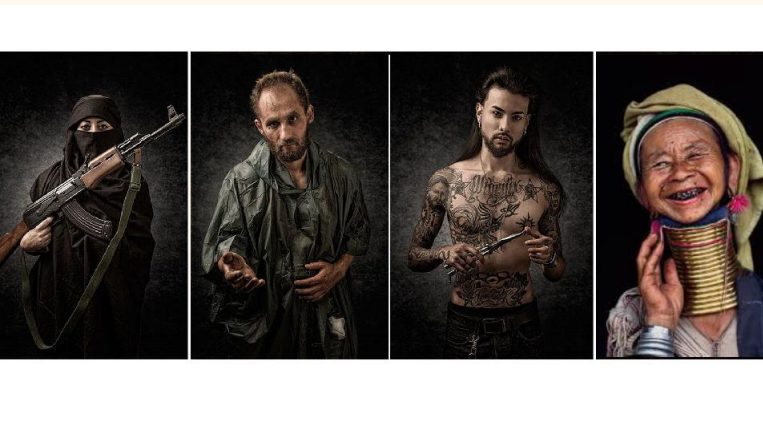
Kompetencijos, kurias patobulinau

Kas pavyko geriausiai?

Kokių sunkumų iškilo? Kaip juos įveikiau?

Mokytojo vertinimas (komentaras)

Priedai:

Erasmus+

PAMOKOS PLANAS: KLASĖS VALANDĖLĖ „TOLERANCIJOS DIENA“

Klasė: 3 (amžius 8-9 m.),

Tema: „Tolerancijos diena“

Mokymosi situacija: Mokiniai žino, kada yra minima Tolerancijos diena. Gali savais žodžiais paaiškinti, kaip supranta toleranciją.

Klasės valandėlės tikslas: atkreipti mokinių dėmesį į žmonių įvairovę, skatinti draugiškumą, supratimą ir pagarbą bei atskleisti tos įvairovės privalumus.

Trukmė: 45 min

Taikomas metodas: stotelės

Kodėl pasirinktas šis metodas?

1. Aktyvus įsitraukimas: stotelių metodas skatina aktyvų mokinių dalyvavimą. Kiekvienoje stotelėje mokiniai įsitraukia į įvairias veiklas ar diskusijas, susijusias su tolerancija. Šis aktyvus įsitraukimas padeda mokiniams veiksmingiau įsisavinti tolerancijos sąvokas.
2. Diferencijuotas mokymas: Tolerancija yra sudėtinga sąvoka, kurią skirtingi vaikai gali suprasti ir pritaikyti įvairiais būdais. Mokymas šiuo metodu leidžia diferencijuoti mokymą, kai kiekvienoje stotelėje galima patenkinti skirtingus vaikų mokymosi stilius, gebėjimus ar pomėgius. Taip užtikrinama, kad visi mokiniai turėtų galimybę įsitraukti į temą.
3. Mokymasis bendradarbiaujant: stotelių metodas skatina mokinių bendradarbiavimą. Kiekvienoje stotelėje dirbdami mažose grupėse mokiniai gali diskutuoti ir keistis idėjomis apie toleranciją, mokytis vieni iš kitų ir ugdytis empatiją.

4. Praktinis mokymasis: metodas leidžia įsitraukti į praktinę veiklą, todėl mokymosi patirtis gali būti apčiuopiamesnė ir įsimintinesnė. Mokiniai gali dalyvauti tokiose veiklose kaip meno kūrinų kūrimas, spalvinimas, karpymas, kljavimas ir t.t.

Priemonės:

Popierius plakatams, paruošti lapai su žibinto ir piršto antspaudo trafaretais spalvinimui, spalvoti pieštukai, flomasteriai, kljajai, žirkklės, siūlai.

Veiklos:

1. Mokytoja pristato klasės valandėlės temą, tikslą, veiklas, trumpai paaiškina, kas yra stotelių metodas. Trukmė: 2 min
2. Stebi mokytojos paruoštą pateiktį, filmuką tolerancijos tematika. Aptaria. Filmuką galima rinktis pagal klasės poreikius bei trukmę. Trukmė: 10 min
https://www.youtube.com/watch?v=X_AfRk9F9w&ab_channel=MickeyMouse
https://www.youtube.com/watch?v=Bl1FOkPFY2Q&ab_channel=Stratostorm
https://www.youtube.com/watch?v=f9jpaYVc-MQ&ab_channel=noklanokla
https://www.youtube.com/watch?v=lcx7hBWeULM&ab_channel=ErsteGroup
3. Vaikai pasiskirsto į 3 grupes. Mokytoja primena darbo grupėse taisykles. Trukmė: 1 min
4. Pasiskirstę į tris grupes kiekvienoje stotelėje atlieka užduotis ir aptaria tarpusavyje ir su mokytoja. Atlikus užduotį mokiniai keičiasi stotelėmis.
 - 1 Stotelė: Gamina Tolerancijos simbolį - Žibintą.
 - 2 Stotelė: Piešia Tolerancijos plakatą.
 - 3 Stotelė: Ant pateikto piršto antspaudo užrašo savo ypatingas savybes ir padeda savo piršto anspaudą.

Trukmė kiekvienoje stotelėje: 10 min

5. Baigiamoji dalis. Aptariama klasės valandėlės veikla. Vaikai išsako savo mintis tolerancijos tema. Apžiūri vieni kitų darbus. Dalinasi įspūdžiais apie įdomią, pavykusią veiklą. Trukmė: 2 min.

PAMOKOS PLANAS „TYPES OF CLOUDS“ (LIET. DEBESŲ TIPAI)

Dalykas, klasė, mokinių amžius, trukmė	Anglų k., 7 kl. (13-14 m.), 25 mokiniai, iš jų 3 turi specialiųjų ugdymosi poreikių. Trukmė: 90 min
Pamokos tema	Types of clouds (liet. Debesų tipai)
Pamokos tikslas ir uždaviniai	<p>1.Mokiniai įgis supratimą apie įvairius debesų tipus ir jų savybes.</p> <p>2.Mokiniai pagerins savo anglų kalbos įgūdžius, įskaitant skaitymą, rašymą, kalbėjimą ir klausymą.</p> <p>3.Mokiniai praktikuos bendradarbiavimo, kritinio mąstymo ir problemų sprendimo įgūdžius naudodami Dėlionės (angl.Jigsaw)metodą.</p>
Metodai	<p>Dėlionės (angl.Jigsaw)</p> <p>Dėlionės (Jigsaw) metodas yra mokymo strategija, naudojama mokymo(si) procese, ypač klasėse, kur mokinių gebėjimai yra skirtingi, siekiant skatinti mokymąsi bendradarbiaujant ir pagerinti sudėtingų temų supratimą. Štai kaip tai veikia:</p> <p>1.Grupių formavimas: Mokiniai skirstomi į mažas grupes, kurias sudaro 5 nariai (priklausomai nuo klasės dydžio ir temos sudėtingumo).</p> <p>2.Užduočių paskyrimas: kiekvienai grupei suteikiama dalis bendros temos, kad grupės nariai taptų ekspertais. Kiekviena grupė vadinama „dėlionėmis“. Kiekvienas grupės narys yra atsakingas už jam priskirtos informacijos įsisavinimą.</p> <p>3.Individualios ekspertų grupės: mokiniai skiria šiek tiek laiko, kad individualiai išnagrinėtų jiems priskirtą informaciją (t.y. klausimą). Kai jie jaučiasi pasitikintys, jie susigrupuoja su kitais mokiniais, kuriems buvo paskirtas tas pats klausimas, kad aptartų, paaiškintų ir sustiprintų savo supratimą. Tai yra „ekspertų grupės“.</p>

	<p>4. Grupių reformavimas: kai ekspertų grupės aptaria savo atitinkamą užduotį (klausimą), pradinės grupės vėl suformuojamos. Dabar kiekvienas grupės narys tampa „ekspertu“.</p> <p>5. Dalijimasis žiniomis: savo pradinėse grupėse kiekvienas mokinys dalinasi savo informacija su savo grupės draugais. Toks dalijimasis žiniomis užtikrina, kad visi grupės nariai visapusiškai supranta visą temą.</p> <p>Dėlionės metodas skatina aktyvų dalyvavimą, bendradarbiavimą, skatina gilesnį dalyko supratimą. Tai taip pat skatina mokinių socialinius įgūdžius ir komandinį darbą. Be to, jis gali būti pritaikytas įvairiems dalykams ir klasių lygiams, todėl tai yra universali mokymo strategija.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=KzJpVE-fQeE&ab_channel=MarkDrollinger</p>
Priemonės	<p>Padalomoji medžiaga su informacija apie skirtingus debesų tipus bei užduotys;</p> <p>Video nuroda:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=JlKEMBiT6hQ&ab_channel=NOAASciJinks</p> <p>Žodynai (gali naudotis Google Translator arba popieriniais)</p> <p>Lenta;</p> <p>Laikmatis.</p>

Pamokos eiga

Laikas	Mokytojo veikla	Mokinių veikla	Veiklos tikslas
3 min	Mokytoja sveikinasi ir klausia mokinių koks šiandien oras, kas jį nulemia, koks oras už lango šiuo metu?	Mokiniai atsako koks oras šiandien, ką mato už lango.	Užmegzti ryšį su mokiniais, nukreipti juos link pamokos temos.
3 min	Mokytoja pristato pamokos temą: Types of clouds (liet. Debesų tipai) ir kartu su mokiniais kelia tikslus ir uždavinius, aptaria temos aktualumą.	Mokiniai tariasi, diskutuoja ir siūlo tikslus bei uždavinius, apsversto temos aktualumą.	Pristatyti pamokos temą ir kartu išsikelti tikslus, uždavinius, temos reikalingumą.
5 min	Mokytoja apibrėžia, kaip bus dirbama, pristato Dėlionės metodą, taisykles ir suskirsto mokinius į 5 grupes po 5 mokinius.	Mokiniai susirenka į grupes ir pasiruošia darbui.	Pasiruošti darbui grupėse, susipažinti su dėlionės metodu bei jo taisyklėmis.
4 min	Mokytoja išdalina paruoštą medžiagą ir demonstruoja trumpą video apie debesų rūšis.	Mokiniai gauna paruoštą tekstą ir klausimus ir žiūri/klauso video.	Susipažinti su užduotimis ir video informacija.
15 min	Mokytoja skiria laiką užduotims atlikti.	Mokiniai skaito tekstą, pasiskirsto klausimus ir atlieka užduotis. Kiekvienas mokinytis gauna po vieną klausimą, už kurį yra atsakingas.	Atlikti užduotis.

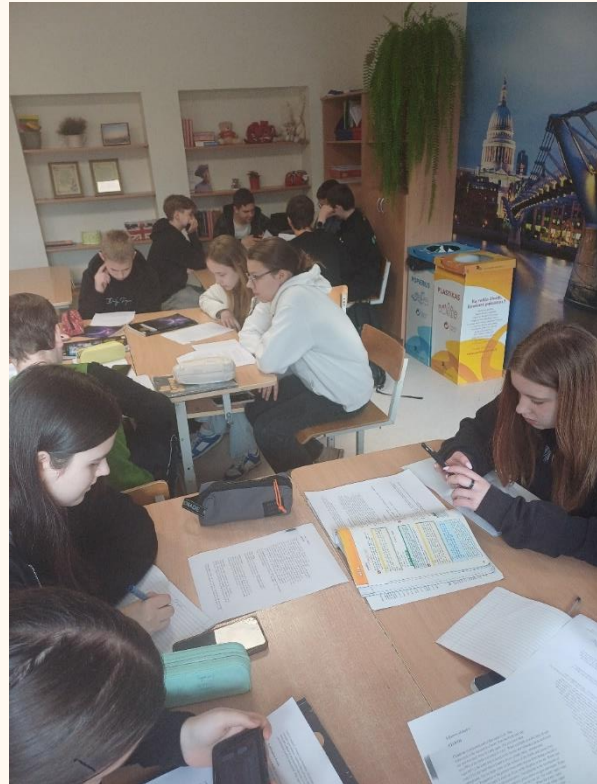

15 min	Mokytoja informuoja, kad laikas baigėsi ir reikia išformuoti pirmines grupes, bet reikia susigrupuoti pagal klausimo numerį.	Mokiniai grupuojasi: 1 gr. – 1 klausimas 2 gr.- 2 klausimas 3 gr. – 3 klausimas 4 gr. – 4 klausimas 5 gr. – 5 klausimas Kiekvienoje grupėje po 5 vaikus ir jie aptaria savo atsakymus, dalinasi informacija, pasitikrina, ar tikrai teisingai suprato klausimą ir pateikė teisingą atsakymą, sužino papildomos informacijos.	Aptarti atsakymus ir įvertinti, ar teisingai atsakė į klausimą, sužinoti papildomos informacijos.
10 min	Mokytoja praneša, kad laikas grįžti atgal į savo pirmines grupes.	Mokiniai grįžta į pirmines grupes ir aptaria visus klausimus, pasidalina informacija iš kitų grupių.	Pasidalinti informacija, įvertinti, kaip sekėsi atsakyti į klausimus.
10 min	Mokytoja pateikia teisingus atsakymus.	Mokiniai pasitikrina, ar tikrai į visus klausimus atsakė teisingai.	Palyginti savo atsakymus su teisingais, įsivertinti save.
15 min	Mokytoja kartu su mokiniais aptaria atliktas užduotis ir pateikia trumpą apklausą pagal pamokos temą: Types of clouds (liet. Debesų tipai). Apklausa atliekama skaitmeniniu būdu naudojantis Google forms	Mokiniai atsakinėja į trumpos apklausos klausimus naudodamiesi mobiliisiais telefonais arba planšetėmis.	Įsivertinti, ką išmoko pamokos metu, ką dar reikėtų pasimokyti.

Erasmus+

	arba kitomis programomis (pagal mokytojo nuožiūrą).		
--	---	--	--

Priedai:

Tekstas ir užduotys:

CLOUDS

Clouds are an important part of the water cycle. The water cycle is the movement of water from the Earth into the sky and then back down to Earth again. Did you know that over 70% of the Earth is covered in water? Water on Earth is in the form of salt water (97%), the water that is found in the oceans and saltwater lakes, and fresh water (3%), the water that is found in rivers, ponds, lakes, streams and underground. The sun heats water on the surface of the Earth, and causes it to evaporate. Evaporation is the process when water moves from being a liquid to being vapor. Water vapor is made up of tiny water droplets in the air. Water can also move into the air through transpiration. Transpiration is the movement of water out of plants. During photosynthesis, plants make oxygen and water. Water then moves out of tiny holes on the leaves and into the air. The water vapor rises

up into the atmosphere, and as it cools, it condenses. When the water vapor condenses it forms clouds. Precipitation happens when so much water vapor condenses that the air cannot hold it anymore. The clouds get so heavy that some of the water must fall back down to Earth as rain, snow, sleet or hail.

Types of clouds

There are many different types of clouds. The type of cloud depends on how high up in the atmosphere the water condenses. The atmosphere is the blanket of air that covers the Earth.

Stratus clouds

Stratus clouds occur below 6,000 feet. These clouds look like flat sheets of clouds, and can mean an overcast or rainy day. These clouds are usually a uniform color of gray, and cover most of the sky.

Cumulus clouds

Cumulus clouds are also below 6,000 feet, and look like big fluffy balls of cotton! They usually mean that the weather will be nice; however, sometimes they can get very tall and turn into thunderheads. These clouds are usually flat on the bottom, but have very lumpy tops. Cumulus clouds usually form alone, and there is a lot of blue sky between different clouds.

Cirrus clouds

These wispy clouds usually form above 18,000 feet. Cirrus clouds generally move from west to east. They form when water vapor forms ice crystals, and they are so thin because of the height at which they form. There is very little water vapor above 18,000 feet, and so big thick clouds cannot form.

Nimbus clouds

A nimbus cloud is the ominously dark cloud form that signals coming rain and sends us scurrying for shelter as they approach. Characteristically dark due to the massive quantity of

water that they carry within them. A *Nimbus* cloud is a sign of an imminent precipitation. *Nimbus* often arrive in union with other cloud forms. Together they bring the substantial precipitation adequate to form the impressive heights of the *cumulonimbus* and the wide spread often seen in *nimbostratus* clouds.

Combination Clouds

Stratocumulus clouds usually form below 6,000 feet, and usually form in rows or patches, with blue sky in between. The color of stratocumulus clouds can be from white to dark grey, but precipitation hardly ever falls from these clouds.

Nimbostratus clouds also form below 6,000 feet, and usually produce a steady form of precipitation. Steady precipitation isn't like a hard thunder shower, but can instead last for several hours or even more than a day. *Nimbostratus* clouds are so thick that you can't see the sun or the moon through them.

Altostratus clouds form higher than stratocumulus or nimbostratus clouds. They form between 6,000 and 20,000 feet. *Altostratus* clouds cover the entire sky over a large area, and usually produce steady precipitation ahead of a storm. You can see a bit of the sun through the clouds, but the sun will be hazy or 'watery'. Even though you can see the sun, altostratus clouds do not let enough sunlight through to produce shadows.

Altostratus clouds also form between 6,000 and 20,000 feet. These clouds look like puffy gray balls or blobs, and sometimes appear in rows. Part of these clouds is usually darker than the rest, and this helps to set them apart from higher *cirrocumulus* clouds. If you see these clouds on a hot summer morning it often means that there will be thunderstorms in the afternoon.

Questions:

- 1. What is evaporation?**
- 2. Describe the water cycle. Include how water moves into the air and back to Earth.**
- 3. Describe the three main cloud types.**
- 4. You have been waiting all summer for the first snowfall. It's almost here! What type of cloud will tell you that snow may be coming, and from what type of cloud will snow fall?**
- 5. If you see altostratus clouds on a summer morning, what do you think might happen in the afternoon?**

Answers to the questions:

1. *Evaporation is the process through which water moves from being a liquid to being vapor.*
2. *The sun heats the water and causes the water to evaporate. Water also enters the air through transpiration. Water vapor moves up through the air until it condenses into clouds. When so much water has condensed that the air cannot hold it any longer precipitation occurs. Water falls back to Earth as rain, snow, sleet or hail.*
3. *a) Stratus clouds – occur below 6,000 feet and look like flat sheets of clouds. They are usually gray and cover most of the sky.
b) Cumulus clouds – occur below 6,000 feet and look like fluffy balls of cotton. Usually mean nice weather, but can turn into thunderheads. Flat on the bottom and lumpy on top.
c) Cirrus clouds – occur above 18,000 feet. Form when water vapor forms ice crystals. They are so thin because there isn't much water vapor above 18,000 feet.
d) A nimbus cloud is the ominously dark cloud form that signals coming rain and sends us scurrying for shelter as they approach. Characteristically dark due to the massive quantity of water that they carry within them.*
4. *Cirrostratus clouds usually mean that there will be rain or snow in 24 hours, and either nimbostratus or cumulonimbus clouds will bring snow.*
5. *Altostratus clouds on a hot summer morning can mean that a thunderstorm will form in the afternoon.*

PAMOKOS PLANAS „KAM EGIPTE BUVO STATOMOS PIRAMIDĖS?“

Dalykas, klasė, mokinių amžius	Pasaulio pažinimas, 4a klasė (9-10m.)
Pamokos tema	Kam Egipte buvo statomos piramidės?
Mokymosi uždaviniai	Remdamiesi pateikta informacija paaiškins, kaip gyveno ir kuo vertėsi senovės egiptiečiai. Atpažins būdingiausias senovės Egipto bruožus.
Metodai	<p>3P metodas (mąstau pats, pasidalinu su draugu, pasidalinu su visais), darbas su planšetėmis bei interaktyvia lenta, pokalbis, darbas poromis, Interaktyvi užduotis Wordwall programoje.</p> <p>Mokymosi metodas 3P (angl.Think-Pair-Share)) yra mokymosi bendradarbiaujant strategija, skatinanti aktyvų mokinių dalyvavimą, kritinį mąstymą ir bendraamžių sąveiką. Ją sudaro trys pagrindiniai etapai: mąstymas individualiai, dalijimasis idėjomis su partneriu ir diskutavimas didesnėje grupėje. Štai kaip paprastai veikia 3P metodas:</p> <p>1P (Pagalvokite): pirmajame etape mokiniams pateikiamas su pamoka ar tema susijęs klausimas, problema ar raginimas. Jų prašoma skirti kelias minutes individualiai pagalvoti ir apmąstyti savo mintis, idėjas ar atsakymus į pateiktus klausimus. Šis etapas leidžia mokiniams savarankiškai apdoroti informaciją ir suformuluoti savo pirmines mintis prieš dalinantis jomis su kitais.</p> <p>2P (Dalinimasis poroje): kai mokiniai turi laiko savarankiškai mąstyti, jie suporuojami su partneriu. Šiame etape mokiniai pakaitomis dalijasi savo mintimis, idėjomis ar atsakymais su savo partneriu. Ši bendraamžių sąveika suteikia mokiniams galimybę išreikšti savo mintis žodžiu, įsiklausyti į kitų požiūrį ir užmegzti prasmingą dialogą.</p> <p>3P (Pasidalinimas didesnėje grupėje, klasėje): po diskusijos porose mokytojas veda visos klasės diskusiją, kurioje mokiniai turi galimybę pasidalinti savo idėjomis, įžvalgomis ir apmąstymais su draugais. Šis etapas leidžia įtvirtinti idėjas, išsiaiškinti sąvokas ir tyrinėti įvairias perspektyvas.</p>
Priemonės	Interaktyvi lenta, planšetės, sąsiuviniai, pieštukai

Mokinių motyvacija	Galimybė dirbti su planšetėmis, interaktyvia lenta. Noras dalintis informacija su draugais. Silpnesnių mokinių noras dirbti poromis. Galimybė įsivertinti atliekant užduotį Wordwall programoje.
Mokomoji veikla (pagrindinė pamokos dalis)	<p>Klasės nuteikimas darbui</p> <p>Įvadas į pamoką: Kas iš jūsų esate buvę Egipte? Ką ten veikėte, ką matėte? 2 min</p> <p>Temos skelbimas, uždavinių pristatymas 1 min</p> <p>3P metodu atlieka paskirtas užduotis:</p> <p>1. Nuskanavę užduoties QR kodą, mokiniai skaito, tekstą ir ieško atsakymo į klausimą „Kur yra Egiptas, kaip gyveno, kuo vertėsi senovės egiptiečiai?“ 3 min</p> <p>1.1. Pats mąstau” – 1 min 1.2. Pasidalinu su draugu – 2 min 1.3. Pasidalinu su visais. 3 min</p> <p>2. Nuskanavę užduoties QR kodą, mokiniai skaito tekstą ir ieško atsakymo į klausimą „Kuo tikėjo senovės egiptiečiai, kas yra faraonai, kas buvo daroma su jų kūnais po pirties. 3 min</p> <p>2.1. Pats mąstau” – 1 min 2.2. Pasidalinu su draugu – 2 min 2.3. Pasidalinu su visais. 3 min</p> <p>3. Nuskanavę užduoties QR kodą, mokiniai skaito tekstą ir ieško atsakymo į klausimą „Ką išrado, ką gerai mokėjo, ko jau buvo pasiekę senovės egiptiečiai? 3 min</p> <p>3.1. Pats mąstau” – 1 min 3.2. Pasidalinu su draugu – 2 min 3.3. Pasidalinu su visais. 3 min</p> <p>4. Nuskanavę užduoties QR kodą, mokiniai tyrinėja hieroglifų raštą, mėgina piešti hieroglifus. 5 min</p>

Erasmus+

Mokymosi rezultatų įvertinimas, įsivertinimas	Vaikai Wordwall programoje atlieka pasitikrinimo užduotį, bei įsisvertina. Aktyviai dalyvavusius, dirbusius mokinius mokytoja pastebi, pagiria. 5 min
Refleksija	Mokytoja klausia, ar sunku buvo atlikti užduotis 3P metodu, kas patiko, kas nepatiko pamokoje. 3 min

PAMOKOS PLANAS „MEDŽIAGŲ BŪSENOS“

Klasė: 3 kl. (9-10 m.)

Tema: Medžiagos būsenos – kietą, skystą, dujinę

Tikslas:

Praktinių veiklų ir interaktyvių diskusijų metu mokiniai gebės atpažinti ir atskirti tris materijos būsenas (kietą, skystą, dujinę).

Metodas: Žvaigždės metodas (angl. STAR)

Žvaigždės metodas (angl. STAR – Situation-Task-Action-Result)) reiškia Situaciją, Užduotį, Veiksmą ir Rezultatą. Jis dažnai naudojamas įvairiuose kontekstuose.

Priemonės: ledo kubeliai, vanduo skystame pavidale, pripūstas balionas, ŽNI (Žinau-Noriu sužinoti-Išmokau) lentelė, spalvoti pieštukai, popieriaus lapai, paveikslėliai, paruoštos užduotys.

Pamokos eiga:

1. Situacija:

Klasės mokiniai turi skirtingus mokymosi stilius, gebėjimus ir poreikius. Kai kuriems mokiniams gali prireikti papildomos paramos, kad jie visapusiškai įsitrauktų į pamoką apie medžiagų būsenas.

2. Užduotis:

Užduotis – įtraukti mokinius į pamokos veiklas apie tris materijos būsenas (kietą, skystą, dujinę) visapusiškai ir patraukliai. Pamokoje bus naudojamos vaizdinės priemonės, praktinės veiklos ir galimybė diskutuoti, kad būtų atsižvelgta į įvairius mokymosi poreikius.

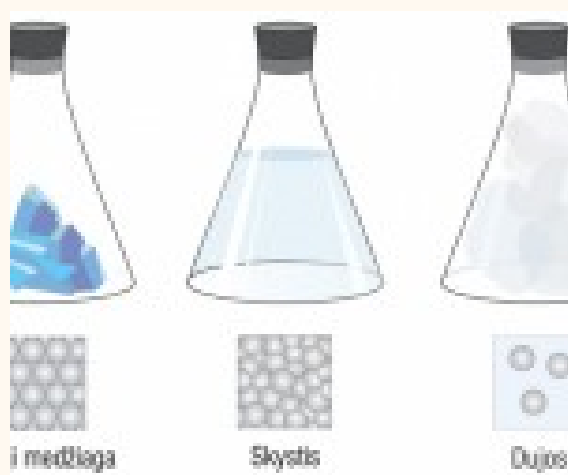
3. Veiksmas:

1) Įvadas (15 minučių)

Pradėkite pamoką paprašydami mokinių pasidalyti tuo, ką jie žino apie kietąsias medžiagas, skysčius ir dujas. Naudokite ŽNI (Žinau-Noriu sužinoti-Išmokau) (angl. Know-Want to know-Learned) lentelę, kad įvertintumėte ankstesnes žinias ir sukeltumėte susidomėjimą šia tema.

Žinau	Noriu sužinoti	Išmokau

Supažindinkite su materijos būsenų samprata naudodami vaizdines priemones, tokias kaip paveikslėliai ar nuotraukos. Paaiškinkite, kad materija yra viskas, kas užima erdvę ir turi masę, ir ji gali egzistuoti trijų pagrindinių būsenų pavidale: kieta, skysta ir dujinė.

https://www.youtube.com/watch?v=4IDtQ16XH8I&ab_channel=HerojausMokykla

https://www.youtube.com/watch?v=2tN0PxxvH7dc&ab_channel=Lietuvi%C5%A1kifilmukaivai+kams

2) Praktinis tyrinėjimas (15 minučių)

Padalinkite klasę į mažas grupes, kuriose yra mišrių gebėjimų mokiniai.

Kiekvienai grupei pateikite medžiagų, vaizduojančių kietąsias medžiagas, skysčius ir dujas (pvz., ledo kubelius, vandenį, balionus), rinkinį.

Nurodykite mokiniams praktiškai patyrinėti kiekvieną materijos būseną. Pavyzdžiui, jie gali liesti ir stebėti ledo (kieto) savybes, pilti vandenį (skystį) bei susprogdinti balionus (dujas).

Skatinkite mokinius apibūdinti kiekvienos materijos būsenos savybes ir aptarti, kuo jos panašios ar skiriasi.

3) Interaktyvi diskusija (15 min.)

Naudokite klausimus, kad paskatintumėte visus mokinius kritiškai mąstyti ir dalyvauti. Pavyzdžiui:

1. Kokie yra kietųjų medžiagų, skysčių ir dujų, su kuriomis susiduriame kasdieniame gyvenime, pavyzdžiai?

2. Kaip dalelės kiekvienoje materijos būsenoje elgiasi skirtingai?

3. Ar galite pagalvoti apie kokius nors pokyčius, dėl kurių materija gali pereiti iš vienos būsenos į kitą?

4) Pritaikymas (15 minučių)

Pateikite kiekvienam mokiniui užduočių lapą su užduotimis, kurioje jie galėtų pritaikyti savo žinias apie materijos būsenas.

1. Užduotis: Suskirstykite medžiagas į kietąsias/skystąsias/dujines.
2. Užduotis: Nupieškite skirtingų medžiagų būsenas ir pažymėkite jų pavadinimus.

Jei reikia, pasiūlykite mokiniams paramą ir pagalbą, prireikus suteikite vaizdines priemones ar supaprastintas instrukcijas.

4. Rezultatas (15 minučių)

a. Įvertinimas:

Stebėdami praktinį tyrinėjimą ir interaktyvią diskusiją, įvertinkite mokinių supratimą.

Peržiūrėkite užpildytus darbalapius arba veiklą, kad patikrintumėte, ar tiksliai identifikuotos ir aprašytos medžiagos būsenos.

Pateikite grįžtamąjį ryšį mokiniams ir, jei reikia, pasiūlykite papildomą pagalbą.

b. Refleksija:

Pamoką užbaikite paprašydami mokinių apmąstyti, ką jie sužinojo apie materijos būsenas. Skatinkite juos pasidalyti vienu dalyku, kuris jiems pasirodė įdomus ar stebinantis. Dar kartą paprašykite peržiūrėti užpildyti ŽNI lentelę, gal joje bus pakitimų?

Prireikus priminkite pagrindines sąvokas ir žodyną, pabrėždami, kaip svarbu suprasti mus supančio pasaulio materijos būsenas.

Erasmus+

**PAMOKOS PLANAS “CLADDAGH RING: A STORY OF A LOVE RING” (LIET.
“MEILĖS, IŠTIKIMYBĖS, DRAUGYSTĖS ŽIEDO ISTORIJA”)**

Klasė: II gimnazijos kl. (amžius 16-17 m.)

Dalykas: Anglų k.

Laikas (trukmė): 90 min

Tema: “Claddagh ring: a story of a love ring” (liet. “Meilės, ištikimybės, draugystės žiedo istorija”)

Tikslas: Ugdyti kultūrinės, kūrybinės ir pažintinės kompetencijas aptariant airių legendą

Uždaviniai: Mokiniai gebės sukurti eilėraštį (pasakojimą) arba nupiešti piešinį ir pristatyti jį klasės draugams.

Etapai	Mokymo ir mokymosi veiklos	Medžiaga	Laiko paskirstymas
Ižanga	<p>Pasveikinkite mokinius.</p> <p>Pradėkite pamoką, informuodami mokinius apie pagrindinę pamokos temą: Claddagh (liet. Meilės, ištikimybės, draugystės) žiedo legenda.</p>	Claddagh Žiedo nuotrauka.	5 min
Pagrindinės veiklos	<p>1 veikla</p> <p>Mokiniai susiskirsto į keturias grupes (5 asmenys grupėje). Taip pat pasiskirsto pareigomis (skaitytojas, rašytojas, piešėjas, vertėjas ir bet kas kitas, pagal poreikį) Mokiniai klauso ir žiūri vaizdo įrašą (animacinį filmą)</p>	https://www.youtube.com/watch?v=Z7YOhIAvuCg	6min

	2 veikla Mokiniai skaito legendą. Skaitydami mokiniai turi atpažinti tris simbolius (dvi rankas, širdį, karūną) ir paaiškinti jų reikšmes.	Popierinė legendos kopija kiekvienam mokiniui Žodynas (1 vnt. grupei).	30 min
	3 veikla Mokiniai klauso ir žiūri vaizdo įrašą, kaip dėvimas Claddagh (liet.meilės, ištikimybės, draugystės) žiedas.	https://www.youtube.com/watch?v=kRKREjV4bsc	5 min
	4 veikla Savo žinių demonstravimas. Eilėraščio (pasakojimo) rašymas ir (arba) paveikslėlio, kuriame būtų visi trys simboliai, piešimas ir grupinio darbo pristatymas klasei. Vertinimas priklauso nuo pristatymo tikslumo ir kūrybiškumo	Dideli popieriaus lapai, kreidelės, bloknatai, žodynai, spalvoti pieštukai, flomasteriai, klijai, žirkklės	30 min
Baigiamoji veikla	Mokiniai atsako į klausimą „Kam padovanotumėte Claddagh žiedą?“	Atvirutės su Claddagh žiedo atvaizdais	10 min
Refleksija	I wish...		4 min

Erasmus+

PAMOKOS PLANAS „ŽAISLIUKŲ, MAŽINANČIŲ STRESĄ, GAMYBA“

Dalykas, klasė: Technologijos, 7kl. (amžius 13-14m.), klasėje 22 mokiniai, iš kurių 3 turi specialiųjų ugdymosi poreikių.

Tema: Žaisliukų, mažinančių stresą, gamyba.

Trukmė: 90 min

Tikslas. Specialiųjų ugdymo poreikių turintiems mokiniams sukurti žaisliukų, mažinančių stresą.

Uždaviniai.

- Dirbant grupėse, suskirstytose pagal gebėjimus, pritaikant žinias apie tekstilę ir tvarumą, iš nereikalingų kojinių pasiūti antistresinius žaisliukus, užpildant juos įvairiomis sėklomis.
- Dekoruoti pasiūtus žaisliukus.
- Fiksuoti klasėje vykdomas veiklas.

Ugdomos kompetencijos: Kūrybiškumo, pažinimo, socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos, komunikavimo, pilietiškumo.

Mokinių motyvacija: Galimybė patiems pasirūpinti moksleiviais, turinčiais specialiųjų ugdymo(si) poreikių. Galimybė dirbti grupėse ir užduočių diferencijavimas visiems moksleiviams suteikia galimybę įsitraukti pagal individualius gebėjimus.

Metodai: Stotelių metodas, pokalbis-diskusija, darbas grupėse.

Vertinimo būdai. Vertinant atsižvelgiama į aktyvų mokinių dalyvavimą pamokoje; gebėjimą siuvimo žinias pritaikyti praktikoje. Mokinio darbas pamokoje vertinamas pažymiu, kuris išvedamas iš mokinio (40 proc.) ir mokytojo (60 proc.) įvertinimų.

Priemonės:

- *Kojinės;*
- *Senų audinių skiautės;*
- *Pieštukas;*
- *Žirklys;*
- *Popierius (eskizui ir detalių lekalams);*
- *Muiliukas ar kreida (detalių perkėlimui ant medžiagos);*
- *Adata;*
- *Skriestuvai;*
- *Siuvimo ir siuvinėjimo siūlai;*
- *Sagos;*
- *Plastikinės akytės;*
- *Karšti klėjai.*

PAMOKOS EIGA

- Pamokos pradžioje mokytoja pateikia klausimą, ar mes visi esame vienodi, ar kasdienybėje mes susiduriame su stresu ir ar mokiniai žino žaisliukus „Antistress ball“. Taip pat informuoja, jog per dvi technologijų pamokas mokiniai patys iš kojinių pagamins panašius žaisliukus, kuriuos padovanos mokiniams su specialiaisiais ugdymo(si) poreikiais.
- Mokytojas suskirsto mokinius pagal jų gebėjimus į tris grupes ir trumpai pristato, kokius darbus turės atlikti skirtingos grupės:
 - ✓ I grupė (t.y. mokiniai turintys specialiųjų poreikių) gauna kojinių, kurias turės perkirpti pusiau ir dalį su uždaru galu pripildyti kruopomis. Tuomet siūlu reikės užrišti atvirą galą, kad nebirtų sėklos.
 - ✓ II grupė, kol laukia iš I grupės paruoštų kamuoliukų, įsiveria į adatas siūlus, su kuriais papildomai užsiūs užrištus kojinių galus. Būtina užsiūti taip, kad maigant žaisliuką nebyrėtų sėklos.

- ✓ III komanda (t.y. didžiausia grupė, kurios mokiniai geba dirbti kruopščiausiai), kol laukia susiūtų kamuoliukų, ant popieriaus su skriestuvu, liniuote ar ranka nusipiešia įvairių formų detalių, pagal kurias iš įvairių medžiagų skiaučių išsikirps formeles, skirtas dekoruoti žaisliukus. Taip pat ant lapų nusipiešia ornamentų eskizus, kuriuos norės išsiuvinėti ant siuvamų žaisliukų.
- I komandos nariai kruopomis taip pat užpildo anksčiau vyresniųjų klasių mokinių siūtus gyvatės formos žaisliukus ir rankomis užsiuva tą dalį, per kurią pylė kruopas. Baigusieji darbus patampa „žurnalistais“ ir su savo telefonais fiksuoja klasės draugų veiklas.
- *Pastaba.* Visų komandų nariai, anksčiau baigusieji darbus, stebi kitų mokinių veiklas ir savarankiškai pradeda gaminti naujus žaisliukus „Antistress ball“.
- Baigus darbus „žurnalistai“ suorganizuoja pasiūtų žaisliukų parodą ir ją nufotografuoja. Pamokoje padarytas geriausias nuotraukas šie mokiniai nusiunčia į savo klasės grupę bei mokytojai.

ĮVERTINIMAS\JSIVERTINIMAS

- Pamokos pabaigoje mokytoja padėkoja už puikų visų darbą ir išdalina įsivertinimo lapus:

<i>Prašau užbaigti mintis:</i>
<i>Atliekant užduotį išmokau ...</i>
<i>Atliekant užduotį buvo sunku ...</i>
<i>Atliekant užduotį labiausiai patiko ...</i>
<i>Savo darbą vertinu (pažymys)....., nes.....</i>

Erasmus+

Erasmus+

PAMOKOS PLANAS „ECO-FRIENDLY SCHOOL“ (LIET. „ŽALIA MOKYKLA“)

Dalykas, klasė, amžius, trukmė	Anglų k., 9 kl.(15-16 m.), 20 mokinių, 3 SUP mokiniai, trukmė: 90 min
Pamokos tema	Eco-friendly school (liet. „Žalia mokykla“)
Pamokos tikslas ir uždaviniai	<p>1.Mokiniai išsiaiškins ir supras kas yra ekologiška mokykla.</p> <p>2.Mokiniai pagerins savo anglų kalbos įgūdžius, įskaitant rašymą, kalbėjimą ir klausymą.</p> <p>3.Mokiniai praktikuos bendradarbiavimo, kritinio mąstymo ir problemų sprendimo įgūdžius naudodami Fotobalso (angl. Photovoice) metodą.</p>
Metodai	Fotobalso (angl. Photovoice) metodas yra vizualinio pasakojimo tipas, leidžiantis mokiniams išreikšti savo požiūrį naudojant nuotraukas, kad galėtų išreikšti teiginius apie jiems svarbias problemas ir pasidalyti savo požiūriais su kitais. „Photovoice“ technika buvo naudojama nagrinėjant daugybę skirtingų temų. Šioje pamokoje mokiniai naudos „Photovoice“, kad apmąstytų, kas yra ekologiška mokykla. Mokiniai fotografuos, apmąstys savo nuotraukų prasmę ir dalinsis savo nuotraukomis su kitais dalyviais, kad rastų bendras temas sąsajas.
Priemonės	<p>Kartono lapai</p> <p>Markeriai</p> <p>Telefonai/foto aparatai</p> <p>Kompiuteris/skaitmeninė lenta</p> <p>Nuotraukų aprašymo lapai</p> <p>Laikmatis</p>

Pamokos eiga:

Laikas	Mokytojo veikla	Mokinių veikla	Veiklos tikslas
5 min	Mokytoja sveikinasi su mokiniais ir klausia, ar jie žino, kas yra ekologiška, „Žalia“ mokykla? Kaip jie tai supranta?	Mokiniai tariaisi vieni su kitais ir pateikia savo įžvalgas apie ekologišką mokyklą.	Užmegzti ryšį su mokiniais, nukreipti juos link pamokos temos, paskatinti juos aktyviai dalyvauti, nagrinėjant temą.
5 min	Mokytoja pristato pamokos temą „Eco-friendly school“ ir kartu su mokiniais kelia pamokos tikslą ir uždavinius.	Mokiniai tariaisi, diskutuoja ir kelia pamokos tikslą bei uždavinius temos aktualumą.	Pristatyti pamokos temą ir kartu išsikelti tikslus bei uždavinius.
5 min	Mokytoja paaiškina, kaip vyks pamoka, trumpai pristato Fotobalso metodą, suskirsto mokinius į grupes ir išdalina kartono lapus bei markerius. Mokytoja primena darbo grupėse taisykles.	Mokiniai grupuojasi atsitiktine tvarka, neatsižvelgiant į gebėjimus, mokymosi sutrikimus.	Pasiruošti darbui grupėse, susipažinti su Fotobalso metodu bei jo taisyklėmis.
5 min	Mokytoja paprašo mokinių ant kartono lapų pateikti mintis, kas yra ekologiška mokykla. Primena, kad mokiniai gali atlikti tai rašydami, piešdami.	Mokiniai grupėse tariaisi, diskutuoja, kas yra ekologiška mokykla bei piešia arba užrašo savo mintis, žodžius.	Atlikti užduotį.
5 min	Mokiniam atlikus užduotį, mokytoja paprašo mokinių apžiūrėti kitų grupių darbus.	Mokiniai vaikščiodami mato, ką užrašė/nupiešė kitos grupės	Susipažinti su kitų mokinių mintimis, įžvalgomis, kas yra ekologiška mokykla, pasidalinti idėjomis.

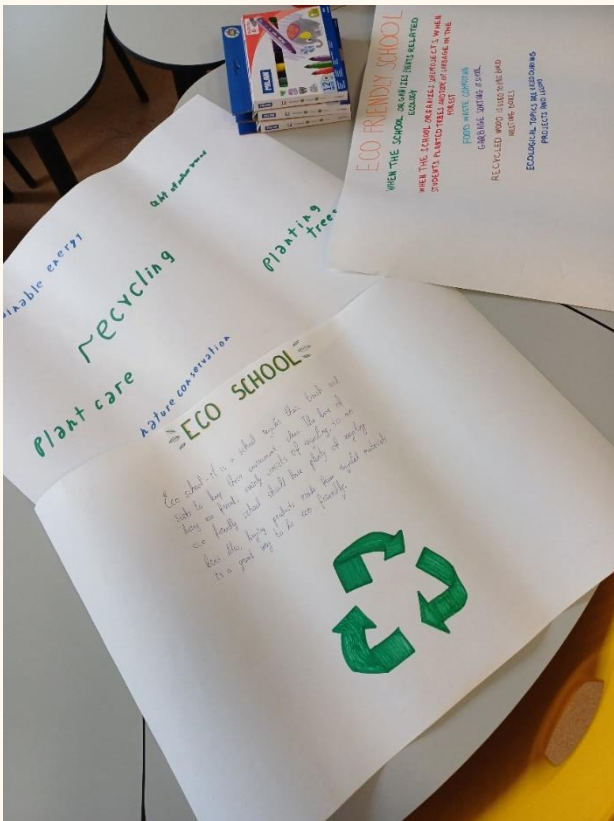

10 min	Mokytoja kartu su mokiniais aptaria, kad jų idėjos turėtų padėti jiems nuspręsti, kokius žmones/vietoves/daiktus jie norėtų fotografuoti, kad pavaizduotų jų mintis apie tai, kaip jiems atrodo ekologiška mokykla.	Mokiniai kartu diskutuoja, aptaria, ką norėtų nufotografuoti.	Išsiaiškinti ir nuspręsti, ką mokiniai fotografuos.
15 min	Mokytoja paprašo padaryti nuotraukų, naudojantis savo telefonais/foto aparatais. Primenamos elgesio pamokų metu taisyklės, nes mokiniai galės fotografuoti ne tik klasėje, bet ir mokyklos teritorijoje. Nuotraukas prašo atsiųsti el.paštu.	Mokiniai fotografuoja.	Padaryti prasmingas, su tema susijusias nuotraukas ir jas persiųsti el.paštu.
5 min	Mokytoja paprašo mažose grupėse mokinių aptarti savo nuotraukas ir nuspręsti, kurios iš jų yra prasmingiausios ir kodėl. Mokiniai turi pasirinkti po 2-3 nuotraukas.	Mokiniai aptaria, nusprendžia, kurios nuotraukos yra labiausiai tinkamos pamokos temai ir kodėl.	Atrinkti nuotraukas ir pagrįsti kodėl.
10 min	Mokytoja paprašo mokinių parašyti antraštes savo pasirinktoms nuotraukoms ir užpildyti paveikslėlio aprašymo lapą (laisva forma).	Mokiniai sukuria nuotraukų antraštes ir raštu pagrindžia, kodėl jos atitinka pamokos temą.	Atlikti užduotį.

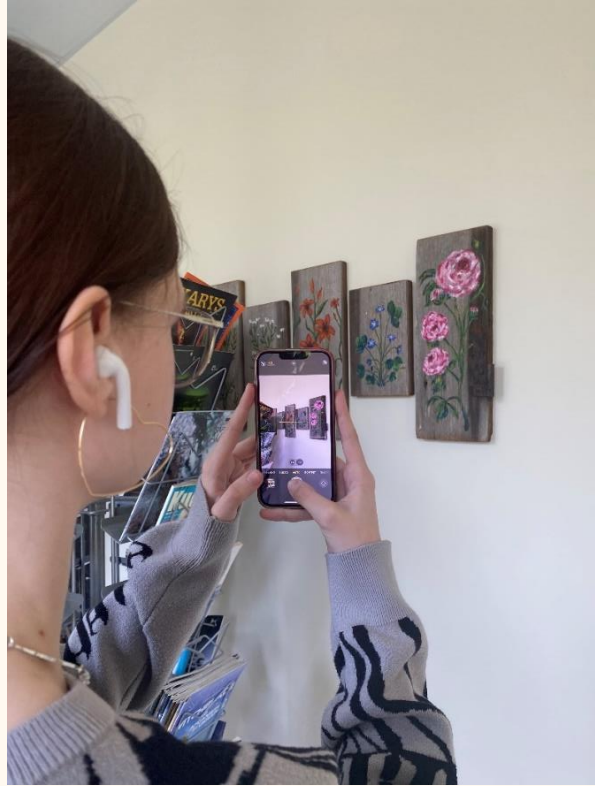
Erasmus+

15 min	Mokytoja sukelia nuotraukas į foto galeriją ir demonstruoja nuotraukas išmanioje lentoje.	Mokiniai grupėmis pristato nuotraukas, jų antraštes ir paaiškina, kaip ir kodėl tai atspinti pamokos temą: „Eco-friendly school“.	Pristatyti ir pagrįsti savo atliktą užduotį.
5 min	Mokytoja apibendrina pamoką, klausia mokinių apie ekologišką mokyklą, pateikia trumpą klausimyną.	Mokiniai atsako į klausimus, diskutuoja.	Įsivertinti, ką išmoko pamokos metu, ar suprato, kas yra ekologiška mokykla.
5 min	Mokytoja klausia, ar patiko pamoka, kodėl taip, kodėl ne.	Mokiniai dalinasi savo įspūdžiais apie pamokos veiklas.	Gauti grįžtamąjį ryšį.

Erasmus+

Ačiū visiems pedagogams, dalyvavusiems projekte "Įtraukiojo mokymo strategijos: nuo pasirengimo iki įgyvendinimo mokykloje", už palaikymą ir pateiktą metodinį medžiagą.

